

ZNANSTVENI SKUP O SLAVKU JEŽIĆU

*18. ZNANSTVENI SKUP U NIZU
HRVATSKI KNJIŽEVNI POVJESNIČARI*

PROGRAM

KNJIŽICA SAŽETAKA

**ZAGREB – ZADAR,
7. – 9. LISTOPADA 2021.**

**ZNANSTVENI SKUP O SLAVKU JEŽIĆU
ZAGREB – ZADAR, 7. – 9. LISTOPADA 2021.**

ORGANIZATOR

Fakultet hrvatskih studija
Sveučilišta u Zagrebu

POKROVITELJ SKUPA

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti /
Razred za književnost

SUORGANIZATORI

Fakultet filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u
Zagrebu

Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Hrvatsko filološko društvo Zagreb

Ogranak Društva hrvatskih književnika - Zadar

Ogranak Matice hrvatske u Varaždinu

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Sveučilište u Zadru

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Predsjednik:

Prof. dr. sc. Tihomil Maštrović

Članovi:

Prof. dr. sc. Robert Bacalja, prof. dr. sc. Stipe Botica,
prof. dr. sc. Valnea Delbianco, akademkinja prof. dr.
sc. Dunja Fališevac, mr. sc. Ernest Fišer, prof. dr. sc.
Viktoria Franić Tomić, akademik prof. dr. sc. Mislav
Ježić, prof. dr. sc. Dijana Vican, prof. dr. sc. Sanja
Vulić

Tajnik:

Tomislav Vodička, prof.

Izvršna tajnica:

Martina Ćavar, prof.

ISBN 978-953-8349

P R O G R A M

ČETVRTAK, 7. LISTOPADA 2021.

**ZAGREB, Dvorana Antuna Bauera
Fakulteta filozofije i religijskih
znanosti Sveučilišta u Zagrebu,
Jordanovac 110**

9.00 *Prva sjednica znanstvenoga skupa*

Predsjedaju: prof. dr. sc. Tihomil
Maštrović (Zagreb), Sanda Ham
(Osijek), Stipe Botica (Zagreb)

- Pozdravne riječi:

Prof. dr. sc. Ivan Koprek, dekan
Fakulteta filozofije i religijskih znanosti

Akademkinja Dubravka Oraić Tolić,
Hrvatska akademija znanosti i
umjetnosti / Razred za književnost

Dr. sc. Ivo Džinić, izv. prof., dekan
Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u
Zagrebu

Prof. dr. sc. Tihomil Maštrović,
predsjednik Organizacijskog odbora
Znanstvenog skupa o Slavku Ježiću

- Izlaganja:

Prof. dr. sc. Slobodan Prosperov Novak (Zagreb): Ježićeva *Hrvatska književnost* prema svojim žanrovskim srođnicima

Dr. sc. Nina Aleksandrov-Pogačnik (Zagreb): *Hrvatska književnost od početka do danas* Slavka Ježića (Metodološki odabiri i smjernice)

Akademik prof. dr. sc. Mislav Ježić (Zagreb): Povijesti francuske i hrvatske književnosti Slavka Ježića

Prof. dr. sc. Stipe Botica (Zagreb): Kačićev odnos prema povijesti, povijesnim dokumentima i poeziji

Dr. sc. Daniel Miščin, izv. prof. (Zagreb): Slavko Ježić o Silviju Strahimiru Kranjčeviću

Dr. sc. Ana Lederer (Zagreb): Kazališna epizoda Slavka Ježića

- Stanka i osvježenje

Dr. sc. Bojan Marotti (Zagreb): Krstićeva prosudba Ježićeve povijesti književnosti

Dr. sc. Antun Pavešković (Zagreb): Ježićeve Frankopanske teme

Prof. dr. sc. Dean Slavić (Zagreb): Budak i Krleža u Ježića i Frangeša

Dr. sc. Ivana Žužul, izv. prof. (Osijek):
Povijest književnosti kao znak narodne
prošlosti i sadašnjosti

Dr. sc. Renata Burai (Zagreb): Pučko i
gimnazijsko školovanje Slavka Ježića

- Rasprava

12.00 Završetak rada

12.30 Polazak sudionika skupa autobusom za
Dubravu (Jordanovac 110, ispred FFRZ)

ČETVRTAK, 7. LISTOPADA 2021.

DUBRAVA, spomen-obilježje Slavku Ježiću

13.30 Dolazak sudionika Znanstvenoga skupa
o Slavku Ježiću u Dubravu i svečanost
polaganja vijenca na spomen-obilježje
Slavku Ježiću

- Osvježenje i prigodni domjenak

16.00 Polazak autobusa za Zadar

ČETVRTAK, 7. LISTOPADA 2021.

**ZADAR, Boutique hostel Forum,
Dormitorij Sveučilišta u Zadru, hotel
Kolovare**

19.30 Dolazak sudionika Znanstvenoga skupa
o Slavku Ježiću u Zadar i smještaj u
Boutique hostelu Forum, Dormitoriju
Sveučilišta u Zadru i hotelu Kolovare

PETAK, 8. LISTOPADA 2021.

**ZADAR, Svečana dvorana Sveučilišta
u Zadru, Obala kralja Petra
Krešimira IV., br. 2**

10.00 ***Druga sjednica znanstvenoga skupa***

Predsjedaju: prof. dr. sc. Ružica
Pšihistal (Osijek), Zaneta Vidas
Sambunjak, izv. prof. (Zadar),
mr. sc. Ernest Fišer (Varaždin)

- Pozdravna riječ:

Prof. dr. sc. Dijana Vican, rektorica
Sveučilišta u Zadru

- Izlaganja:

Prof. dr. sc. Ružica Pšihistal (Osijek):
Zašto je Marulićeva *Judita* Bašćanska
ploča hrvatske književnosti

Prof. dr. sc. Cvijeta Pavlović (Zagreb)
/ **doc. dr. sc. Mirna Sindičić Sabljo**
(Zadar): Slavko Ježić i Romain Rolland

Prof. dr. sc. Tihomil Maštrović
(Zagreb), Prinos Slavka Ježića hrvatskoj
tekstologiji

Prof. dr. sc. Pavo Barišić (Zagreb):
Romantik ili realist? Književno djelo
Ante Starčevića u *Hrvatskoj književnosti*
Slavka Ježića

Prof. dr. sc. Robert Bacalja (Zadar):
Pravaši i pravaštvo u Ježićevoj
Hrvatskoj književnosti

- Stanka i osvježenje

Prof. dr. sc. Ivan Pederin (Split /
Zadar): Osvrt na *Hrvatsku književnost
od početka do danas 1100 – 1941*
(Zagreb, 1944.) Slavka Ježića

Dr. sc. Andrea Sapunar Knežević
(Zagreb): Slavko Ježić o Stanku Vrazu

Prof. dr. sc. Stipan Tadić (Zagreb):
Nejunačkom vremenu usprkos –
društveno-kulturološki i povijesno-
politički okvir djelovanja Slavka Ježića

**Dr. sc. Zaneta Vidas Sambunjak, izv.
prof.** (Zadar): Srednji vijek i renesansa u
*Hrvatskoj književnosti od početka do
danas: 1100. – 1941.* Slavka Ježića

Dr. sc. Miljenko Buljac, izv. prof.
(Mostar, BiH): Milan Begović u
pregledu hrvatske književnosti Slavka
Ježića

- Rasprava

12.00 Završetak rada

12.15 **Predstavljanje Zbornika o Ljubomiru
Marakoviću (17. zbornik u nizu
Hrvatski književni povjesničari)**

13.00 Ručak (Restoran Barbakan)

PETAK, 8. LISTOPADA 2021.

**ZADAR, Svečana dvorana Sveučilišta u
Zadru, Obala kralja Petra Krešimira
IV., br. 2**

15.00 Treća sjednica znanstvenoga skupa

Predsjedaju: prof. dr. sc. Pavo Barišić
(Zagreb), prof. dr. sc. Cvijeta Pavlović
(Zagreb), dr. sc. Hrvojka Mihanović-
Salopek (Zagreb)

- Izlaganja:

Dr. sc. Hrvojka Mihanović-Salopek
(Zagreb): Slavko Ježić kao prozni pisac
i njegova književna percepcija

Prof. dr. sc. Sanda Ham (Osijek): O
značenju naziva serbokroatizam u
Ježićevoj *Hrvatskoj književnosti*

Fra Hrvatinić Gabrijel Jurišić (Sinj):
Slavko Ježić o književnom radu fra
Andrije Kačića Miošića

Martina Čavar, prof. (Zagreb):
Receptivne diskrepancije Ježićeve
književnopovijesne monografije

- Stanka i osvježenje

Mr. sc. Ernest Fišer (Varaždin): Pisci
varaždinskoga književno-jezičnoga
kruga u *Hrvatskoj književnosti* Slavka
Ježića

Dr. sc. Jasminka Brala Mudrovčić
(Gospić): Lika i Ličani u pregledu
hrvatske književnosti Slavka Ježića

Doc dr. sc. Dubravka Brunčić
(Osijek): Slavonska književnost u
književnopovijesnim raščlambama
Slavka Ježića

Dr. sc. Persida Lazarević Di Giacomo:
(Chieti / Pescara, Italija): Slavko Ježić o
srpskoj povijesti i književnosti

- Rasprava

18.00 Završetak rada

19.00 **Posjet Kneževoj palači i Muzeju
antičkog stakla u Zadru**

20.00 Domjenak (Rektorat Sveučilišta u Zadru)

SUBOTA, 9. LISTOPADA 2021.

ZADAR, hotel Kolovare (parkiralište)

9.30 Polazak sudionika Znanstvenoga skupa
za Nin

SUBOTA, 9. LISTOPADA 2021.

NIN, Dom kulture

10.00 Predavanje prof. dr. sc. Ante Uglešića:
*Nin u svjetlu srednjovjekovnih
arheoloških nalaza*

10.30 Obilazak Nina uz stručno vodstvo

13.00 Ručak za sudionike skupa

15.00 Posjet Kraljevskim vinogradima u
Petrčanima

16.00 Polazak autobusa za Zadar i Zagreb

20.00 Dolazak u Zagreb

SUDIONICI
ZNANSTVENOGA SKUPA
O SLAVKU JEŽIĆU:

Nina Aleksandrov Pogačnik

Robert Bacalja

Pavo Barišić

Lidija Bogović

Stipe Botica

Jasminka Brala Mudrovčić

Dubravka Brunčić

Miljenko Buljac

Renata Burai

Martina Čavar

Ernest Fišer

Sanda Ham

Mislav Ježić

Fra Hrvatin Gabrijel Jurišić

Persida Lazarević Di Giacomo

Ana Lederer

Bojan Marotti

Tihomil Maštrović

Hrvojka Mihanović-Salopek

Danijel Miščin

Cvijeta Pavlović

Slobodan Prosperov Novak

Antun Pavešković

Ivan Pederin

Ružica Pšihistal

Andrea Sapunar Knežević

Mirna Sindičić Sabljo

Dean Slavić

Stipan Tadić

Zaneta Vidas Sambunjak

Ivana Žužul

Napomena:

Za sudionike s izlaganjima na skupu osiguran je prijevoz autobusom iz Zagreba u Dubravu, Zadar i Nin, kao i povratak autobusom u Zagreb te hotelski smještaj (dva noćenja) u Zadru.

Na skupu bit će provedene epidemiološke mjere.

Izlaganje sudionika traje 10 minuta, a nakon svake sjednice predviđena je rasprava.

Posjet Znanstvenom skupu o Slavku Ježiću u Zagrebu i Zadru otvoren je javnosti. Radujemo se Vašem dolasku.

Obavijesti o znanstvenom skupu:

- Tomislav Vodička, prof., tajnik skupa. Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Borongajska 83d, 10000 Zagreb, tel.: +385 1 2457 648, fax.: +385 1 2457 636, mob.: +385 91 5185 104, e-pošta: tvodicka@hrstud.hr

ili:

- Martina Čavar, prof., izvršna tajnica skupa. Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU, Opatička 18, 10000 Zagreb, tel.: +385 1 4895 317, fax.: +385 1 4895 313, e-pošta: mcavar@hazu.hr

Zbornik o Slavku Ježiću:

Molimo referente (koji to već nisu učinili) da radove sa sažetkom na hrvatskom i engleskom jeziku (u opsegu ne većem od jednoga autorskog arka) pošalju najkasnije do kraja listopada 2021. elektroničkom poštom na adresu glavnog urednika *Zbornika o Slavku Ježiću:*

- Prof. dr. sc. Tihomil Maštrović, Fakultet filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Jordanovac 110, E-pošta: t.mastrovic@ffrz.unizg.hr

Zahvala:

Održavanje skupa pomogli su Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Općina Dubrava te Zaklada HAZU.

Donatori/sponzori: Turisthotel d.d. Zadar, Turistička zajednica grada Nina i Kraljevski vinogradi d.o.o. Zadar.

ZNANSTVENI SKUP O SLAVKU JEŽIĆU

*18. ZNANSTVENI SKUP U NIZU HRVATSKI
KNJIŽEVNI POVJESNIČARI*

KNJIŽICA SAŽETAKA

**ZAGREB – ZADAR,
7. – 9. LISTOPADA 2021.**

KNJIŽICA SAŽETAKA

ČETVRTAK, 7. LISTOPADA 2021.

ZAGREB, Dvorana Antuna Bauera
Fakulteta filozofije i religijskih znanosti
Sveučilišta u Zagrebu, Jordanovac 110

PRVA SJEDNICA

Prof. dr. sc. Slobodan Prosperov Novak
*Akademija dramske umjetnosti Sveučilišta u
Zagrebu*

JEŽIĆEVA HRVATSKA KNJIŽEVNOST PREMA SVOJIM ŽANROVSKIM SRODNICIMA

U radu je istražena mreža odnosa između knjige Slavka Ježića *Hrvatska književnost* prema njezinim prethodnicima u djelima Đure Šurmina, Davida Bogdanovića, Dragutina Prohaske, i Mate Ujevića, pa se Ježićev tekst uspostavlja naspram dosega Mihovila Kombola, Antuna Barca, Ive Frangeša i Dubravka Jelčića. Taj niz osoba i njihovih rezultata najbolja je moguća pozadina na kojoj su sagledane vrijednosti Ježićeva posla čiji izvrsni rezultati sjaje i danas, premda ih je prisilno odsustvo nakon 1945. godine donekle smanjilo njihov utjecaj na aktualni književni život. Također izvršena je usporedba Ježićeve *Hrvatske književnosti* prema najpoznatijim velikim pregledima europskih književnosti što će pomoći u točnoj ocjeni

Ježićeve *Hrvatske književnosti*.

Ključne riječi: hrvatska književna
historiografija, Slavko Ježić

Dr. sc. Nina Aleksandrov-Pogačnik

Zagreb

HRVATSKA KNJIŽEVNOST OD POČETKA
DO DANAS SLAVKA JEŽIĆA
(METODOLOŠKI ODABIRI I SMJERNICE)

Hrvatska književnost od početaka do danas 1100-1941. Slavka Ježića je pregled književnosti usustavljen na premisama filološkog dokumentarizma unutar devetnaestostoljetne historicističke koncepcije i kao takav potreban je i dobrodošao prinos književno-povijesnoj tradiciji nacionalne književnosti jer je u njoj ostvaren „pregled svih književnih činjenica iz hrvatske povijesti“ (S. P. Novak), što Slavku Ježiću, kako je iz inicijalnog naslova knjige razvidno i čitko, uostalom i bijaše namjera. Prvotni radni naslov, kako se iščitava iz faksimila rukopisa, glasio je *Pregled hrvatske književnosti u okviru narodne povijesti*, što jasno očituje nekoliko presudnih čimbenika. Kao prvo Ježić je svoj rad atribuirao pregledom a ne poviješću, s naglaskom na nacionalnoj povijesti. Istini za volju, toj je inicijalnoj premisi u potpunosti ostao vjeran. Već i letimičan pogled u *Hrvatsku književnost* otkriva kako je početak svakog poglavlja i odjeljka posvećen nacionalnoj povijesti, koja je predočavana opširno, akribično i dokumentirano.

Kulturna je povijest zastupljena skromnije, činjenično, pa i u razmatranjima o Preporodu,

tom prijelomnom razdoblju hrvatske kulturno-književne povijesti, prevladava politička i društvena dimenzija. Ježić očito književnu produkciju, književnost, drži refleksom povijesnih i političkih situacija, pa možda nije pretjerano ustvrditi da je njegova *Hrvatska književnost* tek povijesno i kulturno-identitetskom nadopunom poznavanju hrvatskoga nacionalnoga bića.

Ključne riječi: hrvatska književna historiografija, Slavko Ježić

Akademik prof. dr. sc. Mislav Ježić

*Fakultet filozofije i religijskih znanosti
Sveučilišta u Zagrebu / Zagreb*

POVIJESTI FRANCUSKE I HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI SLAVKA JEŽIĆA

Slavko Ježić (1895. – 1969.) auctor je prve povijesti francuske književnosti u Hrvata, dok još takva djela nije bilo ni u Slovenaca ni u Srba, a isto tako i prve cjelovite povijesti hrvatske književnosti, u kojoj ju nije dijelio na stariju i noviju književnost, nego je hrvatski narodni preporod u XIX. stoljeću shvaćao kao preporod starije književnosti u novije doba. Moglo bi se reći da je njegova povijest francuske književnosti, koju stjecajem okolnosti nije nastavio poslije klasičnoga doba, bila svojevrsna stručna i metodološka priprema za pisanje povijesti hrvatske književnosti, koju je doveo do suvremenosti. U obama djelima pokazao se je kao filolog koji književnost stavlja i u društvenopovijesni i u umjetnički kontekst jer je smatrao da se bez toga „genetičko-evolutivnoga

momenta“ književne pojave ne mogu pravo razumjeti, kao što se bez estetičko-kritičkoga ne mogu pravo cijeniti. Te dvije književne povijesti izrijekom ne teoretiziraju i ne vode metodološke ni estetičke rasprave, pa se nedovoljno obrazovanu ili nepažljivu čitatelju može činiti da su pozitivističke, jer sadrže silu sređenih podataka, a promači da iza njih stoji dobro promišljen metodološki i teoretički nazor koji auktoru jamči pouzdanost tumačenja i ne dopušta prolazne i pomodne improvizacije.

Ključne riječi: povijest francuske književnosti, Slavko Ježić

Prof. dr. sc. Stipe Botica

Matica hrvatska / Zagreb

KAČIĆEV ODNOS PREMA POVIJESTI, POVIJESNIM DOKUMENTIMA I POEZIJI

Djelo i djelovanje Andrije Kačića Miošića nezaobilazno je u svim povijestima hrvatske književnosti. Vodeći hrvatski književni povjesničari uglavnom su detaljno raščlanjivali Kačićevo djelo i njime uglavnom gradili prosvjetiteljska načela u književnom poimanju. Detaljno je to učinio i Slavko Ježić u svojoj povijesti književnosti, Kačićeva je istina u pjesmama, ako je to ikako moguće, uvijek povjesničarski vjerna pa ma kakav epilog bio. Da mu je bilo stalo do istine i da je nije htio iznevjeriti, govori u pogovoru nekim pjesmama za koje nije imao pisane dokumente nego usmeno kazivanje.

Andrija Kačić Miošić je, naravno, iz tiskanih povijesnih knjiga bio upućen u povijesne

dogadaje, što pokazuju prozni dijelovi uz pojedine pjesme. Povijest je, prema tome, slagao u stihove kad je osjetio da u nekom događaju ima motiv koji se može opjevati. Čak bi se moglo reći da je pjesma samo mali isječak cjelovita povijesnog događanja. Zbog potpune vjernosti dokumentu=povijesti, nema u Kačićevim pjesmama one maštovitosti kao u darovitim pjesnika narodne muze. Kačić je, doduše, dotakao "magični svijet narodne junačke pjesme" ali ga je svjesno zaobišao. Učinio je to svjesno, a da postigne još vrjedniju namjenu: disciplinira i odvraća recipijente od prevelika fantaziranja, i da ih "privoli" da važne teme, kao što je povijesna, koliko toliko usklade s povijesnom zbiljom. Time bi, smatra Kačić, dobila i povijest i poezija, a još više oskudna hrvatska recipijentska populacije. Upravo je time njegov *Razgovor ugodni naroda slovinskoga* obavio ogromnu zadaću: stvorio je publiku kadru da svoju usmenu književnost prima i posredstvom knjige, čitanja, a ne samo pjevanja. Kačićovo djelo je nezaobilazno u stvaranju hrvatskog književnog čitateljstva, pa i ovom temom: vjernost povijesnim izvorima i povijesnim dokumentima.

Ključne riječi: Andrija Kačić Miošić, Slavko Ježić, usmena književnost

Dr. sc. Daniel Miščin, izv. prof.

*Fakultet filozofije i religijskih znanosti
Sveučilišta u Zagrebu / Zagreb*

SLAVKO JEŽIĆ O SILVIJU STRAHIMIRU KRANJČEVIĆU

U članku se analizira tekst posvećen Kranjčeviću u *Hrvatskoj književnosti* Slavka Ježića. Ta analiza oslanja se na dvostruku kontekstualizaciju. S jedne strane ona polazi od simboličnog značenja Kranjčevićeva govora u čast Petra Preradovića (1902.) kao smjene na tronu prvaka hrvatske lirike. Takvo je razumijevanje Kranjčevićeva mjesta u hrvatskoj lirici kraja XIX. i početka XX. stoljeća dovelo do opsežne bibliografije članaka o Kranjčeviću. Ježićev se ogled o Kranjčeviću promatra u odnosu na tu produkciju, i to u svjetlu temeljnog principa hermeneutičke metodologije Emilija Bettija, tj. kanona hermeneutičke autonomije objekta. Takvom je analizom utvrđeno da je Ježićev tekst o Kranjčeviću pouzdan, uravnotežen i stoga realan prikaz Kranjčevićeva mjesta u hrvatskoj književnosti.

Ključne riječi: Ježić, Kranjčević, Preradović, pesimizam, Schopenhauer

Dr. sc. Ana Lederer

*Zavod za povijest hrvatske književnosti,
kazališta i glazbe HAZU / Zagreb*

KAZALIŠNA EPIZODA SLAVKA JEŽIĆA

U jednom od razdoblja velikih kazališnih kriza XX. stoljeća Slavko Ježić jednu sezonu 1938./1939. bio je intendant Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu, nakon čega objavljuje knjigu *Problemi Hrvatskog narodnog kazališta – Konstatacije i sugestije* (1940.) kojom ostavlja nezaobilazan prilog teatrološkim istraživanjima povijesti hrvatske kazališne produkcije. Knjiga što ju je napisao iz kratkotrajnoga kazališnog iskustva upravljanja pokazuje njegovo razumijevanje kazališta i upravljačke kompetencije koje nije imao prigode pokazati u punom opsegu. Dijagnosticirajući sve organizacijske, legislativne, ustrojbene i financijske nedostatnosti za uspješno kazališno upravljanje, Ježić analizira probleme ali i sugerira prijedloge egzaktnih rješenja za krizu toga vremena, a za koje iz perspektive dostignuća suvremene kazališne produkcije i upravljanja, možemo utvrditi da su se do danas, dakle tijekom osamdeset godina od objavljivanja knjige, ugradili u naš kazališni organizam odnosno profesionalizam.

Ključne riječi: Slavko Ježić, Hrvatsko narodno kazalište, intendant

Dr. sc. Bojan Marotti

KRSTIĆEVA PROSUDBA JEŽIĆEVE POVIJESTI KNJIŽEVNOSTI

Godine 1944. objavio je hrvatski filozof, jezikoslovac, albanolog, leksikograf i prevoditelj Kruno Krstić nevelik članak o knjizi Slavka Ježića *Hrvatska književnost od početka do danas: 1100 – 1941*. Članak je izašao u listu *Hrvatski narod* pod naslovom *Malo nevezanog i nestručnog razgovora o »Hrvatskoj književnosti« Dra Slavka Ježića*, i to 3. kolovoza, otprilike tri mjeseca nakon što je knjiga bila objavljena. Knjiga se je naime u »izložima knjižara« pojavila potkraj travnja, upravo 27., kako nas 29. travnja u istome listu izvješćuje Vinko Nikolić u razgovoru što ga je vodio sa Slavkom Ježićem, gdje kaže »pred dva dana«. To su godine kada je Krstić jako puno pisao i dosta objavljavao, posebice od 1941. do 1945., kako o filozofiji i o jezikoslovlju, tako i o hrvatskome (književnome) jeziku i o (hrvatskoj) književnosti. U prilogu se razmatra Krstićev poziv na trijeznu procjenu Ježićeve *Hrvatske književnosti*, knjige koja je, prema njegovim riječima, izazvala »kudikamo više razgovora i ustmenih ocjena nego javnih prikaza i kritika«. Poziv je to na smirenu i stručnu prosudbu, onkraj »ognjice pozliedenih taština«, u kojima se očituje »ono mračno, duboko osobno, "ljudsko, nadasve ljudsko"«. Navedeni Krstićev članak, gledajući u okviru »ranoga čitanja« Ježićeva djela, zauzimalje (ne samo redosljedom objavljivanja) središnje mjesto, naime između također nevelika prikaza što ga je pod naslovom *Dr. Slavko Ježić: »Hrvatska*

književnost od početka do danas, 1100.–1941. objavio Ton Smerdel 25. svibnja u listu *Nova Hrvatska*, i razmjerno opširna članka Antuna Barca *Putovi hrvatske književnosti*, koji je objelodanjen u kolovoškome broju *Hrvatske revije*. Pri tome je, kako pokazuje raščlamba, Krstićev osvrt moguće čitati na dvjema razinama. S jedne je strane Krstić, smirivši strasti, upozorio na nedvojbene vrijednosti Ježićeve *Hrvatske književnosti*, koje će biti prepoznate istom potkraj prošloga stoljeća, no s druge je strane ujedno, bez ikakva nametanja i, reklo bi se, »usput«, usprkos »nestručnosti« koju navodi u naslovu članka, iznio i svoje poglede na hrvatsku književnost, na njezinu povijest, na njezine domete, ukoliko se oni razmotre pod vidikom estetike, pa i poglede na samo pisanje povijesti (hrvatske) književnosti.

Ključne riječi: Kruno Krstić, Slavko Ježić, Ton Smerdel, Antun Barac, povijest hrvatske književnosti

Dr. sc. Antun Pavešković

*Zavod za povijest hrvatske književnosti,
kazališta i glazbe HAZU / Zagreb*

JEŽIĆEVE FRANKOPANSKE TEME

Studija razmatra bavljenje Slavka Ježića povijesnom osobnošću i književnim djelo Frana Krste Frankopana. Spominju se svi Ježićevi radovi o Frankopanu, njegova priređenja Frankopanovih djela, ali je glavna pozornost usmjerena na njegov izbor iz pjesnikova opusa objelodanjen 1921., a nešto je više analitičke pozornosti posvećeno i prikazu Frankopanova

djela u Ježićevu kapitalnu pregledu hrvatske književnosti iz 1944. Raščlamba izbora iz 1921. koji je popraćen prikazuje okvire historiografske metodologije kojom se Ježić služio, a njegov cjelovit pregled hrvatske književnosti analizira se iz perspektive književnopovijesne metodologije. Zaključak je da bi bez njegovih radova bilo nemoguće suvremeno kritičko čitanje ovoga važnog književnog opusa.

Ključne riječi: književna povijest, historiografija, povjesnica, pjesništvo, urota

Prof. dr. sc. Dean Slavić

*Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu /
Zagreb*

BUDAK I KRLEŽA U JEŽIĆA I FRANGEŠA

Tekst raspravlja o pristupu Budaku i Krleži u Ježićevoj *Hrvatskoj književnosti* iz 1944., Frangešovoj *Povijesti hrvatske književnosti* iz 1987. te Frangešovoj *Geschichte der kroatischen Literatur* iz 1995. Dva umjetnika podudarna su po vremenu stvaranja te obilježenosti ideologijama koje su odredile njihove životopise i recepciju njihove književnosti, iako su te ideologije imale različit predznak, dapače su bile sukobljene. Članak propituje količinu teksta, sadržaj i stavove iz poglavlja što su ih desničaru Budaku i ljevičaru Krleži posvetili povjesničari književnosti koji su objavili svoje ključne knjige iz povijesti hrvatske književnost u totalitarnim uvjetima, ili su pisali izravno nakon totalitarizma. Nastojat će se usporediti društvene okolnosti pisanja, ton tekstova vidljiv u rječniku i elementima izabranim u interpretaciji, količine

posvećenoga prostora te mogući vrijednosni sud koji proizlazi iz napisanoga. Uzroci i posljedice dvaju, odnosno triju pristupa, ostaju dijelom u domeni pretpostavki koje nije moguće dokumentirati.

Ključne riječi: Ježić, Frangeš, Budak, Krleža, povijesti hrvatske književnosti, ideologije

Dr. sc. Ivana Žužul, izv. prof.

Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku / Osijek

POVIJEST KNJIŽEVNOSTI KAO ZNAK NARODNE PROŠLOSTI I SADAŠNJOSTI

Iako je Ježićeva *Hrvatska književnost od početka do danas: 1100–1941.* (1944.) objavljena znatno prije ključnih metodoloških promjena koje su pojavom dekonstrukcionista, postrukturalističke filozofije, novog historizma i drugih srodnih teorijskih škola u svjetskim okvirima nepovratno uzdrmale dotadašnje načine gledanja na upotrebe i prirodu historiografije, rad polazi od pretpostavke da teorijske implikacije tih promjena mogu pridonijeti iscrpnijem istraživanju književnopovijesnog koncepta Ježićeve cjelovite povijesti. Tekst problematizira sustav takvog hegelijanskog modela povijesti književnosti i osnovnih zakona njegova funkcioniranja nastojeći tako, uz pomoć rečenih teorijskih uvida, u našoj humanistici oživjeti dijalog o ulozi Ježićeve povijesti književnosti u razvoju hrvatske književne historiografije i raspravu o namjenama žanra povijesti književnosti uopće.

Ključne riječi: Slavko Ježić, povijest književnosti nakon poststrukturalizma, tekstualnost povijesti, povijesnost tekstova

Dr. sc. Renata Burai

Akademija dramske umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu / Zagreb

PUČKO I GIMNAZIJSKO ŠKOLOVANJE SLAVKA JEŽIĆA

Slavko Ježić se rodio u mjestu Dubrava u Moslavini (između Čazme i Vrbovca) 17. veljače 1895. Prva četiri razreda pučke škole završio je u rodnom mjestu od 1900. do 1904. Školovanje je nastavio u gimnaziji u Bjelovaru (1904./1905. do 1911./1912.), a nakon toga studirao je u Beču romanistiku i slavistiku. Kao jednomu od najznatnijih sugrađana, u rodnoj Dubravi godine 1996., u parku ispred mjesne crkve, postavljena mu je spomen bista, rad akademskog kipara Mladena Mikulina. U radu se obrađuje Ježićevo pučkoškolsko i gimnazijsko školovanje.

Ključne riječi: povijest hrvatskoga školstva, pučka škola u Dubravi, Kraljevska realna gimnazija u Bjelovaru, Slavko Ježić

PETAK, 8. LISTOPADA 2021.

**ZADAR, Svečana dvorana Sveučilišta u Zadru,
Obala kralja Petra Krešimira IV., br. 2**

DRUGA SJEDNICA

Prof. dr. sc. Ružica Pšihistal

*Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku / Osijek*

ZAŠTO JE MARULIĆEVA *JUDITA* BAŠĆANSKA PLOČA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Marulićevo portalno mjesto za hrvatsku književnost istaknuto je u Ježićevoj povijesti prvim paratekстом u unutrašnjosti knjige. Na prvoj lijevoj stranici nalazi se Marulićev portret prema Meštrovićevu spomeniku. Na vanjskoj naslovnici, omotu ili koricama knjige utisnuta su glagoljska slova s Bašćanske ploče. Ta slikovna analogija s rubova knjige ima diskurzivne korelate u Ježićevu povijesnom narativu kada jasno uspostavlja suodnos između Bašćanske ploče kao početka srednjovjekovne pismenosti i Marulićeve Judite kao početka ili „praga“ novog razdoblja hrvatske književnosti. Prva cjelovita povijest hrvatske književnosti ili prva „velika priča“ o hrvatskoj književnosti mogla je biti ispričovijedana jer je imala jasne, povijesno utemeljene, u zajednici prihvaćene i znanstveno istražene početke. Bez početka nema cilja, nema svrhe, nema zapleta, nema cjelovite povijesne naracije. Početak je istaknut već naslovom Ježićeve povijesti: *Hrvatska književnost od početaka do danas*.

U odnosu na vladajuću fluidnost znanstvenih kategorija, otvorenu „revolucionarnim“ obratima strukturalizma i poststrukturalizma

(„lingvistički obrat“, „narativni obrat“), povijest se kao pripovijedanje o prošlom našla pred sudištem razornoga skepticizma s „nepravomoćnim presudama“: Ne postoji povijest nego samo pri/povijest, ne postoji historija nego samo hi/storija. Radikalni skeptički scenariji otvoreni su za metateorijska pitanja: Je li moguća koherentna, cjelovita, objektivna povijesna naracija o „natpersonalnom entitetu“ kao što je hrvatska književnost? Postoji li uopće takav referent ili je posrijedi tek ideološka konstrukcija rođena u umu povjesničara? Na takva pitanja možemo odgovoriti pragmatičkim protupitanjima: Zašto dovesti u pitanje mogućnost objektivne historiografske naracije u granicama kategorijalne znanstvene pogrešivosti? Zašto dovesti u sumnju postojanje i povijest hrvatske književnosti kao cjeline? U odnosu na temu izlaganja pitanja možemo konkretizirati: Zašto je Ježićeva analogija između Bašćanske ploče i Marulićeve *Judite* i danas aktualna? Zašto su nam početci (naj)važniji?

Ključne riječi: Marko Marulić, Bašćanska ploča, Judita, Slavko Ježić

Prof. dr. sc. Cvijeta Pavlović

*Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu /
Zagreb*

Doc. dr. sc. Mirna Sindičić Sabljo

Sveučilište u Zadru / Zadar

SLAVKO JEŽIĆ I ROMAIN ROLLAND

Slavko Ježić značajan je dio svoga opsežnog znanstvenog opusa posvetio francuskoj književnosti i kulturi. Njegova je posrednička uloga između hrvatske i francuske kulture iznimno značajna, o čemu svjedoči i niz dosad objavljenih istraživanja na tu temu. O Ježićevu zanimanju za francusku književno-jezičnu kulturu svjedoče i njegova *Francuska književnost do kraja klasičnog doba* (1928.), izdanje Adamovićeve *Francuske gramatike* (1939.), antologija *Francuska lirika* (1940.), kao i prijevodi Molièrea, La Fontainea, Guya Maupassanta, Honoréa de Balzac itd. Namjera je ovoga rada sagledati Ježićev doprinos hrvatskoj recepciji, danas gotovo zaboravljenog, francuskog nobelovca Romaina Rollanda (1866. – 1944.), s posebnim naglaskom na njegovim prijevodima šest (od deset) Rollandovih romana iz ciklusa *Jean-Christophe*.

Ključne riječi: Romain Rolland, francusko-hrvatske književne veze, traduktološka analiza, Slavko Ježić, *Jean-Christophe*

Prof. dr. sc. Tihomil Maštrović

*Fakultet filozofije i religijskih znanosti
Sveučilišta u Zagrebu / Zagreb*

PRINOS SLAVKA JEŽIĆA HRVATSKOJ
TEKSTOLOGIJI

Slavko Ježić je priredio izdanja brojnih hrvatskih pisaca, pa tako i ona V. Novaka, S. S. Kranjčevića, V. Jagića, S. Vraza, M. Bogovića i A. Nemčića, I. Mažuranića, M. Mažuranića, D. Demetra i dr., koja su prva moderna kritička izdanja hrvatskih novijih pisaca u kojima je priređivač suprotno tekstološkoj praksi XIX. st., nastojao očuvati piščev izvorni jezik. Ježić je priredio i *Sabranih djela Augusta Šenoae*; prvi ih je put priredio u izdanju Minerve; te su tako od 1934. tiskana u dvanaest knjiga u njegovoj redakciji. Dobivši priliku da se tridesetak godina kasnije ponovno prihvati posla priređivanja sveukupnih Šenoinih djela, Ježić je odlučio da sada, u izdanju Znanja, ona budu priređena na način potpuno u skladu s tekstološkim načelima priređivanja kritičkih izdanja. Kritičko izdanje *Sabranih djela Augusta Šenoae* obuhvatilo je cjelokupno piščevo književno djelo. Piščevi prozni i pjesnički prilozi raspoređeni su u 11 svezaka, time da je posljednji 12. svezak ovog izdanja monografija o životu i djelu velikog hrvatskog pisca iz priređivačeva pera (1964).

Ježić je imao u vidu da su kritička izdanja temelj znanstvenoj interpretaciji autorova književnog opusa, utemeljenom upravo na presudnoj činjenici da se u redaktorskom postupku nije ništa provelo što bi bilo u suprotnosti s autorovim htijenjem u oblikovanju vlastitih djela, a o svojim studioznim redaktorskim, tekstološkim i kritičkim zahvatima izvijestio je u monografiji o Augustu Šenoi. Priređivačev je cilj bio da se kritičkim izdanjem Šenoina cjelokupnoga opusa stabilizira književni opus tog kanonskog pisca hrvatske književnosti, čime se osiguravaju preduvjeti za razumijevanje njegova književnog opusa u

cjelini, te stvaraju ozbiljne stručne pretpostavke za daljnja znanstvena istraživanja i proučavanja ali i za poznavanje hrvatske književnosti Šenoina doba.

Ključne riječi: Slavko Ježić, August Šenoa, kritička izdanja hrvatskih pisaca, tekstologija

Prof. dr. sc. Pavo Barišić

*Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu
/ Zagreb*

ROMANTIK ILI REALIST? KNJIŽEVNO DJELO ANTE STARČEVIĆA U HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI SLAVKA JEŽIĆA

Kada je riječ o književnom stvaralaštvu Ante Starčevića nameće se pitanje pripada li ono romantizmu ili realizmu. Je li bliže u svojim izričajima tradiciji ili modernosti?

Ponajprije razmatraju se obilježja književne romantike i realizma te prikazuje osebujno mjesto Ante Starčevića i elementi njegova romantičarskoga idealizma na koje je ukazao Slavko Ježić. Iznosi se opis i komentar Ježićeva povijesnoga pregleda u svjetlu njegovih prosudaba i vrjednovanja pojedinih Starčevićevih djela i nazora. U trećem koraku donosi se osvrt na utjecaj i recepciju Starčevićevih ideja u književnosti te se поблиže osvrće na njegove glavne pravaške književne nastavljače: Augusta Harambašića, Antu Kovačića i Eugena Kumičića. Zaključno iznosi se prosudba o mjestu i značenju njegova književnoga opusa prema onome ključu kako ga je Ježić otvorio svojim pristupom te obrazlažu

modernost i realističnost Starčevićeva romantizma, „interferencija tradicije i modernizma“ (Zlatko Posavac).

Podvlačeći crtu iz uvriježenih ocjena, izlazi na vidjelo opravdanost većine Ježićevih prosudaba. Potvrđuje se njegova ocjena kako je Starčević na prvom mjestu sjajan pisac, „samonikao i jak stvaralački duh“ koji je plodnim stvaralaštvom zaslužio „naročito mjesto u književnosti“. U kojoj god formi piše, dade se prepoznati osebujan iskaz o zbiljnosti. Moguće je pri tom u njegovim izričajima pronaći elemenata romantizma i klasicizma kao i realizma ili naturalizma. Zato je svoj i originalan. Moj je konačan odgovor na uvodnu dvojbu kako ipak pretežu elementi romantizma nad realizmom. Romantika je uvijek i iznova moderna. Na najbolji način to posvjedočuje Ante Starčević svojim književnim djelima i nadasve modernim i demokratskim pogledima na visoke ideale humanizma i romantike.

Ključne riječi: romantik, realist, povijest hrvatske književnosti, Ante Starčević, Slavko Ježić

Prof. dr. sc. Robert Bacalja
Sveučilište u Zadru / Zadar

PRAVAŠI I PRAVAŠTVO U JEŽIĆEVOJ
HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI

U radu se analiziraju Ježićevi osvrti na pravašku politiku u XIX. stoljeću, napose njegove prosudbe uloge pravaške politike i pravaša u stvaranju i oblikovanju pojedinih razdoblja hrvatske književnosti. Cilj je rada i prikazati Ježićevo pozicioniranje pravaša i pravaštva u hrvatskoj književnoj historiografiji, ali i njegovoj interpretiranju pravaštva u hrvatskoj povijesti. Usto se rad bavi Ježićevim pravaškim interpretacijskim ključem koji je postavljen u dijelu *Hrvatska književnost / B. Šenoino doba: prielaz iz romantizma u realizam (1869-1881.) i C. Realizam i naturalizam (1882-1895.)* kojima otvara razdoblje realizma (hrvatski identitet prema jugoslavenstvu ili npr. posezanje pravaša za francuskim naturalizmom kao protuteža germanskom utjecaju i dr.) i po kojem interpretira pojedine književne opuse.

U radu se napose izdvajaju pravaški političari i književnici pravaši zastupljeni u *Hrvatskoj književnosti*, ali i upozorava na dinamiku rasta i pada utjecaja pravaša u hrvatskoj književnosti što se podudara s rastom i utjecajem pravaške politike u hrvatskom društvu i njezinu slabljenja na kraju XIX. stoljeća, što Ježić ističe kao uzrok Kuhenove oštre reakcije na političke uspjehe pravaša u osamdesetim godinama i suzbijanje uzleta pravaške politike. Jedna od zadaća rada je i osvijetliti kako se na te događaje i književno-povijesne situacije na koje upućuje Ježić referira suvremena historiografija i književna povijest.

Ključne riječi: Pravaštvo, *Hrvatska književnosti*, Slavko Ježić, hrvatski književni realizam

Prof. dr. sc. Ivan Pederin
Split

OSVRT NA HRVATSKU KNJIŽEVNOST OD
POČETKA DO DANAS 1100 – 1941
(ZAGREB, 1944.) SLAVKA JEŽIĆA

Nema suvremene nacije bez svoje književnosti, i bez povijesti te književnosti. Takvu povijest književnosti, jedinu dobru do tada napisao je Slavko Ježić i objavio je u zao čas godine 1944., uoči propasti Nezavisne države Hrvatske. Nova vlast zabranila je knjižnicama da izdaju na posudbu i čitanje knjige koje su izišle za NDH, što je pogodilo Ježića. Nova vlast željela je stvoriti novu, marksističku znanost što ju je odvelo na stranputice jer nova vlast nije računala s time da politika i znanost nisu isto.

Ključne riječi: Slavko Ježić, povijest hrvatske književnosti

Dr. sc. Andrea Sapunar Knežević

*Zavod za povijest hrvatske književnosti,
kazališta i glazbe HAZU / Zagreb*

SLAVKO JEŽIĆ O STANKU VRAZU

O Stanku Vrazu, velikom hrvatskom romantičarskom pjesniku, književni povjesničar Slavko Ježić pisao je u više navrata; u svojoj nezaobilaznoj *Ilirskoj antologiji* (1934.), u *Uvodu u ilirski pokret i njegovu književnost* (1934.), potom u knjizi *Hrvatska kritika od preporoda do realizma*, sv. I. „Od Vraza do Markovića“ (1950.), a na nj se posebno osvrnuo u svom vrijednom književnopovijesnom djelu *Hrvatska književnost od početaka do 1941.* Kao poseban prinos poznavanju Vraza važno je istaći da je Ježić bio urednik kritičkog izdanja Vrazovih *Pjesničkih djela* u Akademijinoj ediciji *Noviji pisci hrvatski* objavljenih u tri sveska 1953., 1954. i 1955.

Uz Mažuranića, a donekle i Demetra, Stanko Vraz i Petar Preradović za Slavka Ježića su pisci koji su ostvarili djela kanonske pjesničke vrijednosti u hrvatskoj književnosti devetnaestoga stoljeća, sve do pojave Augusta Šenoe. Njihov je umjetnički rad tim značajniji jer se većina dotadašnje književne produkcije ne diže mnogo iznad prosječnosti, pa je to razdoblje više obilježio diletantizam negoli ozbiljno umjetničko stvaranje. Solidno obrazovan te dobar poznavatelj brojnih stranih književnosti Stanko Vraz je, ističe Ježić, među hrvatskim piscima romantizma znatno pridonio pobjedi narodnoga duha i narodnoga jezika, a za to je, kao i za otpor štetnom tuđinskom utjecaju, uporište nalazio u svom pjesničkom stvaralaštvu,

ali i u narodnim pjesmama koje sustavno prikuplja, istražuje i objavljuje.

Ključne riječi: Slavko Ježić, Stanko Vraz, hrvatski narodni preporod

Prof. dr. sc. Stipan Tadić

*Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu
/ Zagreb*

NEJUNAČKOM VREMENU USPRKOS –
DRUŠTVENO-KULTUROLOŠKI I
POVIJESNO-POLITIČKI OKVIR
DJELOVANJA SLAVKA JEŽIĆA

U ovome je radu riječ o sociokulturnim i povijesno-političkim (ne)prilikama u kojima je djelovao i stvarao Slavko Ježić. Slavko Ježić poznati je hrvatski kulturni djelatnik, književnik, povjesnik književnosti, prevoditelj. Zbog same činjenice da je njegovo kapitalno djelo *Hrvatska književnost od početka do danas 1100. – 1941.*, izišlo u vrijeme Nezavisne Države Hrvatske, u nenarodnom totalitarnom, komunističkom sustavu bio je potpuno „zaboravljen“ i namjerno prešućivan. Nije mu se čak ni ime smjelo spomenuti.

Kao što je poznato, temeljna duhovna, sociokulturna i povijesno-politička obilježja vremena u kojima je djelovao bila su obilježena diktaturom, ratom i totalitarnim režimima. Unatoč tome, jedno od glavnih obilježja njegova rada je ponajprije kritičan, znanstven i objektivan pristup, poglavito u djelu *Hrvatska književnost od početaka do danas 1100. – 1941.*, objavljenom u vrijeme Nezavisne Države Hrvatske, u ratnom Zagrebu 1944. Tako,

primjerice, više pozornosti i teksta posvećuje lijevo orijentiranom i liberalnom Miroslavu Krleži, nego li dužnosniku NDH Mili Budaku. On u totalitarnom režimu objektivno prikazuje i pozitivno vrjednuje književni opus lijevo orijentiranih pisaca - Augusta Cesarca, Ivana Gorana Kovačića, Vladimiru Nazora, koji se u to vrijeme već nalazi s partizanima, i Miroslava Krleže.

Djelo Slavka Ježića, objavljeno 1944., *nejunačkom vremenu unatoč*, doista je zadivljujući uzor etičko-moralnog ponašanja i primjer objektivnog pristupa književnom opusu (i) onih s kojima niti je dijelio moralno-etičke, niti svjetonazorsko-aksiološke vrjednote i stavove, a niti politička uvjerenja.

Pa ipak je sama činjenica da je njegovo glavno djelo izdano u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj (1944.) bio dostatan razlog da ga komunistički režim i jugo-komunistička diktatura, došavši na vlast (1945.), trajno prešućuju i zatiru spomen njegovu sjećanju u hrvatskome narodu.

Ključne riječi: Slavko Ježić, jugo-komunistička diktatura, znanstvena etika

Dr. sc. Zaneta Vidas Sambunjak, izv. prof.
Sveučilište u Zadru / Zadar

SREDNJI VIJEK I RENESANSA U
*HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI OD POČETKA
DO DANAS: 1100. – 1941. SLAVKA JEŽIĆA*

U ovom se radu pokušava dati odgovor na pitanje da li Slavko Ježić (1895. – 1969.), književni povjesničar i kritičar, uočava i kako

gleda na ideju općeg i pojedinačnog u srednjovjekovnoj i renesansnoj hrvatskoj književnosti i kulturi u svom djelu *Hrvatska književnost od početka do danas 1100. – 1941.* (1944): kao proces koji se temelji na suradnji ili konkurenciji, na solidarnosti ili suparništvu i koji je kratkoročni i/ili dugoročni utjecaj tih pojmova u njegovom djelu.

Ključne riječi: Slavko Ježić, hrvatska srednjovjekovna književnost, hrvatska renesansna književnost

Dr. sc. Miljenko Buljac, izv. prof.

Sveučilište Hercegovina u Mostaru / Mostar, BiH

MILAN BEGOVIĆ U PREGLEDU HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI SLAVKA JEŽIĆA

U cjelovitu pregledu *Hrvatska književnost od početka do danas 1100-1941* (1944.) Slavko Ježić je zasebnu tematsku natuknicu namijenio Milanu Begoviću, kojom je na četiri stranice predstavio opus, odnosno uobličio njegov književni portret. Također, u sedam navrata upozorio je na posebnosti književnih zbivanja i pojava vezanih uz književnika te na bliskosti i razlike sa suvremenicima. Autor rasprave razmotrio je način na koji je književni povjesničar proučio, interpretirao i protumačio Begovićeve književna djela, periodizacijske cjeline i okvire u kojima je predstavljen, poetiku i estetske dosege, genološke odrednice, pjesničke, pripovjedne, novelističke, romaneskne, dramske i kazališne sastavnice,

izvore na kojima je Ježić zasnivao prosudbe, unosio, analizirao i istražio građu, faktografiju, biografske i bibliografske značajke te niz aspekata o književnim i kulturološkim kontekstima u kojima je pisac djelovao: njegova literarna opredjeljenja i shvaćanja književnosti, a na poseban način kazališne umjetnosti, potom književne pojave u odnosu na onodobna obzorja očekivanja, piščevo europejstvo, svjetonazor, odnose prema tradiciji i patrijarhalnom svijetu te piščevu recepciju u nas i u svijetu.

Ključne riječi: književni povjesničar, književni portret, drama i kazalište, europejstvo, genološki oblici

PETAK, 8. LISTOPADA 2021.

**ZADAR, Svečana dvorana Sveučilišta u Zadru,
Obala kralja Petra Krešimira IV., br. 2**

TREĆA SJEDNICA

Dr. sc. Hrvojka Mihanović-Salopek

*Zavod za povijest hrvatske književnosti,
kazališta i glazbe HAZU / Zagreb*

SLAVKO JEŽIĆ KAO PROZNI PISAC I NJEGOVA KNJIŽEVNA PERCEPCIJA

U radu se analiziraju obilježja Ježićeva mladenačkog romana *Brak male Ra* (Zagreb 1923.) kao i zbirke novela *Životi u sjeni* (Zagreb, 1943.) te se stavljaju u kontekst hrvatske književne povijesti i europskih beletrističkih kretanja. Kritički pregled Ježićeva romanesknog prvijenca odražava određene mladenačke propuste u pogledu rascjepkanosti i nepreglednosti fabulativne osnovice i viška marginalnih epizodnih fragmenata, ali u pripovjedačkom i stilskom oblikovanju pokazuje i smisao za inovativne postupke. Slavko Ježić je otvorio put prema jednoj vrsti modernističkog hibridnog romana u kojem pronalazimo više književnih žanrova: strukturu autobiografsko-memoarskih doživljaja kombinirao je s elementima klasičnoga realističkog romana, unosio dramske elemente dijaloga, ali i unutarnjeg monologa, a pored toga primijenio je elemente klasične korespondencije, ali i

dnevničkih zapisa. Realistički pristup fabuli autor je u jednoj epizodi presjekao sa simbolično-alegorijskom pričom o traženju sreće, a na više mjesta i s interpolacijama kasnoromantičarske osjećajnosti i umetcima zasebnih, cjelovitih lirskih pjesama u prezentiranju ljubavnih unutarnjih proživljavanja. Nasuprot tome, u opise političke atmosfere unio je fragmente autentičnih povijesnih dokumentarnih zbivanja.

Ježićev rad sagledan je u kritičkoj komparaciji s tadašnjom književnokritičkom percepcijom, a također i s današnje recepcijske točke. Posebna paralela uspostavljena je između Ježićeva romana i Begovićeve zbirke *Nasmijana srca*, Zagreb 1923. Ježićeve realističke novele koje pokazuju opservatorsku pripovjedačku zrelost, ali i manjak pripovjedne inovacije, sagledavaju se unutar kontinuiteta hrvatske realističke proze koja po uzoru na Augusta Šenou i Vjenceslava Novaka te metodološku noviju koncepciju Gustava Lansonu povezuju književnu prozu s odrazom općega narodnog povijesno-političkog i kulturnog života.

Ključne riječi: odrazi realističke proze, *belle époque* u hrvatskoj književnosti, modernistički hibridni roman

Prof. dr sc. Sanda Ham

*Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku / Osijek*

O ZNAČENJU NAZIVA
SERBOKROATIZAM U JEŽIĆEVOJ
HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI

U radu se opisuje značenje naziva serbokroatizam u suvremenoj filologiji i jezikoslovlju te u suvremenoj nacionalnoj povijesti i ta se značenja uspoređuju s Ježićevim tumačenjem serbokroatizma.

Suvremena filologija i jezikoslovlje naziv upotrebljavaju za jezičnu velikosrpsku politiku, a suvremena nacionalna povijest za djelovanje Hrvatskog katoličkog pokreta i osobito Hrvatskog katoličkog seniorata na ujedinjenju Hrvata i Srba.

Usporeba s Ježićevim tumačenjem naziva pokazuje da Ježić kroz serbokroatizam ne tumači jezičnu politiku, a ni djelovanje Hrvatskog katoličkog pokreta. Serbokroatizam povezuje uz vladavinu hrvatsko-srpske koalicije 1906. i uz hrvatsku politiku do Prvoga svjetskoga rata kada serbokroatizam postaje jugoslavenstvo.

Ključne riječi: Slavko Ježić, povijest hrvatske književnosti, serbokroatizam

Fra Hrvatin Gabrijel Jurišić

SLAVKO JEŽIĆ O KNJIŽEVNOM RADU
FRA ANDRIJE KAČIĆA MIOŠIĆA

Slavko Ježić u *Hrvatskoj književnosti od početka do danas* (1944.) posvetio je fra Andriji Kačiću Miošiću doličan prostor (s.165-167). Osim podataka o pjesnikovu životu, upozorio je da je *Razgovor ugodni* za pjesnikova života doživio 2 izdanja: prvo s 41 pjesmom (1756.) i drugo sa 138 pjesama (1759.). A. Kačić je osjetio da čitatelj više voli pjesmu, nego prozu. Stoga piše pjesme u rimi i strofi, u narodnom desetercu i štokavskoj ikavici. Tvrdi da iznosi povijesne činjenice „kako su se dogodile“, tj. objektivno. Vrela su „knjige latinske, talijanske i hrvatske“. S. Ježić drži da se u RU mogu prepoznati 3 cjeline: slovinski (hrvatski) vladari i sveci, borba protiv turskih osvajača i pjesme u čast junaka i gradova. Ističe junake koji su uzori novomu naraštaju. Svoje je djelo namijenio priprostom puku, tj. težacima i pastirima. U predpreporodno doba Kačić je istaknuti prosvjetitelj. Njegov *Razgovor ugodni* pun je integracijskih silnica i poruka, koje su utjecale na brojne čitatelje na cijelom hrvatskom jezičnom području, a i šire. Utjecao je i na stvaranje hrvatskoga književnoga jezika i na brojne književnike.

Ključne riječi: fra Andrija Kačić, *Razgovor ugodni*, pjesme, junaci, prosvjetitelj, integracijske silnice

Martina Čavar, prof.

*Zavod za povijest hrvatske književnosti,
kazališta i glazbe HAZU / Zagreb*

RECEPTIVNE DISKREPANCIJE JEŽIĆEVE KNJIŽEVNOPOVIJESNE MONOGRAFIJE

Istražujući povijest književnosti i polazeći od rezultata dotadanje znanosti, književni povjesničar Slavko Ježić, u svom djelu *Hrvatska književnost od početaka do danas: 1100 – 1941.*, nastojao je detektirati umjetničke vrijednosti književnih djela, bez obzira na povijesni ili politički kontekst u kojem su ona nastala ili s kojim se povezuju. To Ježićevo historiografsko djelo objavljeno je u Zagrebu 1944., dakle u doba NDH, u državi koju se u jugokomunističkom okružju sotoniziralo do te mjere da su i sve one knjige koje su tiskane za vrijeme NDH proglašavane štetnim, napose pak one koje su već u naslovu imale pridjev *hrvatski*, ma što to značilo. Ježićeva je književna povijest, dakle, tiskana u nevrijeme, ponajprije jer u ratnom vihoru nije ni mogla stići do svojih čitatelja, a iza rata jer je sustavno prešućivana i zaobilažena gotovo pola stoljeća – samo zato jer je tiskana u državi koja novim vlastodršcima nipošto nije bila po volji. Valorizaciji Ježićeva znanstvenog i književnog opusa time je doista učinjena nepravda. Stvaranjem hrvatske države napokon se slobodnim znanstvenim diskurzom može govoriti o stvarima struke, o tvarnim i tvornim činjenicama, što posljedično Slavku Ježiću napokon određuje ugledno mjesto u hrvatskoj književnoj historiografiji.

Ključne riječi: Ježić, totalitarna jugokomunistička vlast, znanstvena etika

Mr. sc. Ernest Fišer

*Ogranak Matice hrvatske u Varaždinu /
Varaždin*

PISCI VARAŽDINSKOGA KNJIŽEVNO-
JEZIČNOGA KRUGA U HRVATSKOJ
KNJIŽEVNOSTI SLAVKA JEŽIĆA

U prvoj napisanoj i objavljenoj (1944.) integralnoj povijesti hrvatske književnosti, tj. "od početaka do danas: 1100. – 1941.", koju u svom akribičnom sintetičkom pregledu poimence obuhvaća Slavko Ježić, pisci tzv. varaždinskoga književno-jezičnoga kruga zastupljeni su, može se ustvrditi, optimalno. U tome razdoblju, dakle do svoga doba, Ježić u kronološkom nizu pojavljivanja u kontekstu hrvatske narodne povijesti izdvaja čak 50-ak autorā iz toga kruga – od Ivana Pergošića i Antuna Vramca do Miroslava Krleže i Gustava Krkleca. A kao svestrano obaviješteni znanstvenik, upravo na osnovi preciznih analizā njihovih djela, Ježić utvrđuje mjesto i značaj varaždinskih *korifeja* i *nastavljača* u hrvatskoj književnoj povijesti.

Ključne riječi: varaždinski književni krug, Slavko Ježić, korifeji i nastavljači

Doc. dr. sc. Jasminka Brala Mudrović
*Sveučilište u Zadru – Odjel za nastavničke
studije u Gospiću / Gospić*

LIKA I LIČANI U JEŽIĆEVOM PREGLEDU HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Jedan od najistaknutijih povjesničara hrvatske književnosti Slavko Ježić u svojoj nezaobilaznoj književnopovijesnoj sintezi *Hrvatska književnost od početka do danas: 1100–1941.* (1944.) iznio je svoje impresivno književno-povijesno znanje i dao kritički osvrt na cijeli niz hrvatskih pisaca i njihovo stvaralaštvo. Zanimljivo je izdvojiti Ježićev pogled na prostor Like, zanimljiv i osebujan prostor Hrvatske u kulturološkom smislu, ali (pre)često zaboravljen i još uvijek nedovoljno istražen. U svom viđenju hrvatske književnosti kroz stoljeća ovaj književni povjesničar ne zanemaruje iznimno važnu glagoljaška baštinu nastalu na ličkom području, te brojne pisce iz Like, od Ante Starčevića i Frana Kurelca, Jure (Đure) Turića, Josipa Draženovića, do Lavoslava Vukelića, Petra Petrovića Pecije i Mile Budaka. Svi su ti pisci i mnogi drugi iz Like pronašli svoje mjesto u ovom po mnogo čemu iznimnom djelu hrvatske književne historiografije. Na koji način i u kojoj mjeri su Lika i Ličani privukli Ježićevu istraživačku strast i znanstveničku sklonost pokazuje detaljnija analiza njegova književnopovijesnog pregleda.

Ključne riječi: Slavko Ježić, hrvatska književnost, Lika, lička književnost, glagoljica

Doc dr. sc. Dubravka Brunčić

*Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku / Osijek*

OBLIKOVANJE SLAVONSKOGA
KNJIŽEVNOG KANONA U
KNJIŽEVNOPOVIJESNIM
RAŠČLAMBAMA SLAVKA JEŽIĆA

U radu se razmatraju strategije oblikovanja slavanskoga književnog kanona u povijesti književnosti Slavka Ježića *Hrvatska književnost od početka do danas 1100-1941* (1944.). Istražuju se načela književne klasifikacije korpusa slavanske književnosti, kriteriji njegova vrednovanja, uspostavljanje mjerila kanonske vrijednosti te (p)određenost književnoga kanona nacionalno- identifikacijskim potrebama, što se manifestira kroz prožimanje mehanizama tvorbe slavanskoga regionalnog i hrvatskoga književnog kanona. Pri tomu se pokazuje kako se uz reprezentiranje regionalnih književnih specifičnosti naglašavala važnost slavanske književnosti u (re)kreiranju nacionalnoga kulturnopovijesnog kontinuiteta te se afirmiranjem vrijednosti slavanskoga regionalnog kanona ujedno (re)definirao hrvatski književni kanon.

Ključne riječi: Slavko Ježić, povijest književnosti, hrvatska književnost u Slavoniji, regionalni književni kanon, nacionalni književni kanon

Dr. sc. Persida Lazarević Di Giacomo

Università degli Studi »G. d' Annunzio« Chieti

SLAVKO JEŽIĆ O SRPSKOJ POVIJESTI I KNJIŽEVNOSTI

U radu se analizira prisutnost srpske književnosti i povijesti u spisima hrvatskoga povjesničara književnosti, kritičara, prevoditelja i književnika Slavka Ježića. Ježić je posvetio sveukupnu svoju djelatnost hrvatskoj kulturi i književnosti, te je u njegovu djelu tek povremeno moguće naći nadovezivanje na srpsku kulturu i povijest, i to u okviru dva momenta: kao dio slavenskog pitanja prošlih stoljeća a u vezi s položajem ilirskog jezika i filijacijom slavenskih jezika, i kao dio jugoslavenstva i tzv. akcije serbo-kroatizma.

Ključne riječi: Slavko Ježić, srpska povijest, srpska književnost

NAPOMENA:

Izlaganja akademika Tonka Maroevića i prof. dr. sc. Jevgenija Paščenka su pripremljena ali su autori preminuli prije održavanja Znanstvenoga skupa o Slavku Ježiću. Ovdje donosimo sažetke njihovih prijavljenih izlaganja:

Akademik Tonko Maroević

HAZU, Zagreb

PREPJEVI S FRANCUSKOGA SLAVKA JEŽIĆA

Kao zagovornik i prevodilac francuske lirike Slavko je Ježić poduzeo nekoliko važnijih akcija, a svakako je najznačajnije priređivanje antologije *Francuska lirika* (1941.), sa solidnim pregledom galskoga Parnasa od početka do Drugoga svjetskog rata. Sam je pritom Ježić preveo četrdesetak (pretežno amblematskih) pjesama, uglavnom tradicionalnih oblika. Ranije razdoblje, do romantizma, praktički je sam prepjevao, a okušao se i verzijama novijih autora do Maxa Jacoba i Valerya.

Nakon Drugoga svjetskog rata javio se solidnim izborom La Fontaineovih basni, te plodno surađivao u *Antologiji svjetske lirike* (s Gustavom Krklecom), brinući se posebno upravo za francusku participaciju, svjestan kako je moderna francuska poezija jamačno bila najutjecajnija u univerzalnim razmjerima, s posebnim odjecima kod Hrvata, kojima je i sam znatno kumovao.

Ključne riječi: francuska lirika, „Plejada“, romantizam, simbolizam, „prokleti pjesnici“

Prof. dr. sc. Jevgenij Paščenko

*Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu /
Zagreb – Kijev, Ukrajina*

NOVE INTERPRETACIJE BAROKNOG
SLAVIZMA NA TRAGU DOPRINOSA
SLAVKA JEŽIĆA

Rad profesora Slavka Ježića *Hrvatska književnost od početka do danas: 1100–1941* predstavlja značajan prinos povijesti književnoga stvaralaštva. U kontekstu društvenog ozračja obilježeni su određeni pojmovi, jedan od kojih je vezan za pojam slavenstva. Autor koristi određenu terminologiju svoga doba kao npr. panslavizam. U radu su konkretizirani korišteni pojmovi, polazeći iz suvremene interpretacije. Posebna pozornost pružena je prikazu sudjelovanja ukrajinskih vojnih snaga u otporu osmanskim osvajačima. Prikaz ukrajinskih kozaka u borbi s Osmanlijama predstavlja jedan od izraza baroknog slavizma u hrvatskoj književnosti.

Ključne riječi: Slavko Ježić, Ivan Gundulić, barokni slavizam

**ZNANSTVENI SKUP O SLAVKU JEŽIĆU
ZAGREB – ZADAR, 7. – 9. LISTOPADA 2021.**

ORGANIZATOR

Fakultet hrvatskih studija
Sveučilišta u Zagrebu

POKROVITELJ SKUPA

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti /
Razred za književnost

SUORGANIZATORI

Fakultet filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u
Zagrebu

Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Hrvatsko filološko društvo Zagreb

Ogranak Društva hrvatskih književnika - Zadar

Ogranak Matice hrvatske u Varaždinu

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Sveučilište u Zadru

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Predsjednik:

Prof. dr. sc. Tihomil Maštrović

Članovi:

Prof. dr. sc. Robert Bacalja, prof. dr. sc. Stipe Botica,
prof. dr. sc. Valnea Delbianco, akademkinja prof. dr.
sc. Dunja Fališevac, mr. sc. Ernest Fišer, prof. dr. sc.
Viktoria Franić Tomić, akademik prof. dr. sc. Mislav
Ježić, prof. dr. sc. Dijana Vican, prof. dr. sc. Sanja
Vulić

Tajnik:

Tomislav Vodička, prof.

Izvršna tajnica:

Martina Ćavar, prof.

ISBN 978-953-8349-16-4